

آبونه شرائطی

داخلي ، خارجی هریر ایچون
سنه لئی (۲۵۰) ، آلتی آیلنی
(۱۳۰) فروشدر .

[نسخہ سی ۵ فروش ،
سنه لئی ۵۲ نسخہ در .]

ادارہ خانہ

باب عالی جادہ سندہ دائرہ مخصوصہ

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مساکہ موافق آثار مع المہنویہ
قبول اولنور . درج ایلمین
یازیلر اعادہ اولونماز .

کتابخانه

۱۳۳۰

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی ہفتلق مجموعہ اسلامیہ در

صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

باش محمد
محمد عاکف

واللہ یہدی من یشاء الی صراط مستقیم

اخطارات

آدرس تبدیلندہ آریجہ بش
غروش کوندزلیدر .

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونہ صرہ
نومروسنی محتوی بولسی لازمدر .

ممالک اجنبیہ ایچون آبونہ
اولانلرک آدرسلرینک فرانسز
جادہ یازلیسی رجا اولنور .

کوندزلیدی زمان نہ بہ
دائر اولرک واضحاً بیلدی رلیسی
اولنور .

سبیل الرشاد

اولان شیدن بشقه بیه برشی قلاز و بو جهته ذات اجل واء انت لطف و کرمندن استمداد ایله عوارض و حادثاته بیروا کوکس کرر .

«ان الله مع الصابرين» بیوریلوب ده (ان الله معکم) دنیلمامسی، معونت الهیه نك مناطی صبر اولدیغنه اشارت ایچوندور، زیرا حکمک مشتقه تعلیق مأخذ اشتقاقک علینتی افاده ایدر. بوراده کی معیت، معیت معوندور دنیلمشدر. دیمک صابرین جناب حقدن معونت ایله موعوددرلر، معنی الله اولانه ایسه هیچ برشی غلبه ایده من. خلاصه، سنت الله بودر که اعمال عظیمه نك تمامه ایرشمسی و صاحبنک موفق اولسی انجق ثبات و استمرار ایله در. و صبر ایتمار، سنت الله عدول ایلمش اولدیغندن الله انکله بیله دکدر. بناء علیه مقصد و غایه سنه نائل اوله ماز .

برکت زاده

سماعیل حق

حق تأیید و مقتضاسنی ایفا خصوصه صبر ایله استمداد واستعانه نك وجهی ظاهر و عیاندر. نماز ایله استعانه به کلجه، بوکا احتیاجک سری نمازلرنده خشوع ایدن مصلیله انجق منکشف اولور. معلومدر که حقیقت صلاة یالکز قیام و رکوع و سجود و قرآنه داتر صورت معلومه دن عبارت دکدر؛ نمازده مصلی ایچون خشوع لازمدر. فحشاء و منکردن منع ایدن و صحابی کتاب عزیزک صفات فاضله ایله بر جوق برلرده ذکر ایلدیکی نماز خشوع و خضوعه مقرون اولان نمازدر. خشوع و خضوع ایله اداء صلاة اولندقدن قلب هیت و جلال الهی بی شعوره مستغرق اولور و عظمت و کمال سلطنت صمدانیه ایله طولارده مصلی الله یولنده هرامر دشوار و مشکلی خفیف کورر و بناء علیه هر بلایه تحمل و هر محنت و مشقته مقاومت اکا سهل و آسان اولور، زیرا الله یولنده قارشوکله بیله چک نه تصور ایلسه مولاسنی آندن اکبر کورر، تا بر درجه به واصل اولور که الله اکبر.. الله اکبر.. دیدکجه انک نفسنده، مرضی الهی

علوم اسلامیة نك روحی و مزاج تصنیفی

امام اعظم ابو حنیفه حضرتلری فقه مطلق «معرفة النفس مالها وما علیها» ديه تعریف بیورمشدر. یعنی فقه مطلق نفسک له وعلیننه حاند مسائلی بیلیمسیدر. بوکا کوره معرفة النفس ديه ترجمه ایده بیله چکمز و فنون فلسفیه میاننده او قودینمز بسیقولوجی مبادیدن و فقط اک قریب مبادیدن معدود اولور.

اوائل اسلامده مجتهدین دیدیکمز علماء علوم اسلامیة بی مبادی و منابع و شعباته تصنیف ایتمکسزین فقه مطلق حالنده تحصیل و تدوین ایدیورلردی. و اوزمانلر مخازن علوم کتابلر دکل، دماغلردن عبارت اولیوردی. قرآنک «ن والقلم وما یسطرون» حکمتی هنوز انکشاف ایتمه من، تداول کتبه دهها اهمیت و یریه مه مشدی. کتاب اوله رق یالکز قرآن بولنیوردی. کتاب کائناتک معنیاتی قرآندن، قرآنک مجملاتی ده آندن او قونیور و نوع بشر ایدی و نامتناهی بر استقباله طوعری بر غایه سعادت، بر روح اصطفای ایله تفکر و تعقله سوق اولونیوردی. هر آتیلان خطوه علمیه ده آهنگ اتصالی تأمین ایدن عنعنه ایسه نقول و نصوص اسلامیة اوله رق تأسس ایدیور و بوتأسسه جدی بر اهمیت و یرلمک ایچون بتون عناصری مضبوط طوتیلنیوردی. بو صورتله توسعه باشلایان مدنیت اسلامیة نك مدنیت سائر ایله دلك و تماسه کیرشمسی اوزرینه بالطبع و جوه ترقی کشایش بولیور و او کشایش نسبتنده تراکت کسب ایتدکجه آهنگ اتصالیک ده

علوم اسلامیة دیمک کرک ماتحت الطبیعه و کرک مافوق الطبیعه به [۱] نسبت و اضافتی دخی نظر دفته اتفق حیثیته فرداً و جمماً نفوس انسانیه نك اعراض و احکامندن بحث ایدن علوم دیمکدر. بو اعتبار ایله علوم اسلامیة نك موضوع عمومی فرداً و جمماً نفوس انسانیه اولوب مبادیسی ده کائناتک طبقات سائر سنه متعلق علوم و فنوندر. اشبو موضوع عمومی موضوع قرآن دیمک اولدیغندن علوم اسلامیة نك جنس طالیسی ده علم قرآندر. بونکچون قرآنده روح بشریته حاند معارف لدنیه اساس اوله رق مصرح، دیگرلری مبادی اوله رق مرموزدر.

بو علم عمومی به حکمت اسلامیة و فقه مطلق دخی تعبیر اولنور. «ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیراً کثیراً» آیت جلیله سی حکمت و «من یرد الله به خیراً یفقهه فی الدین» حدیث شریفی فقه مطلق اسملری تعیین ایدرک شرف وارد اولمشدر. بر جمعیت اسلامیة ایچنده بو علمک تحصیل و تعمیمی ایله موظف بر صنفک محافظه موجودیت ایتمی و ایتدیرلمسی لزومی ناطق اولان و «ماکان المؤمنون لینفروا کافةً فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لینتفخوا فی الدین» آیت کریمه سی ده فقه مطلق اوزرینه شرف نازل اولمشدر.

[۱] علوم اسلامیة طبیعی مؤثر بالذات طایفه یعنی ایچون تعبیر مذکوردن توفی ایدیه بیلیرسه ده کائناتک صفحه خارجه سنه اطلاق متعارف اولانه بوتسمیه نك بو صورتله استعمالنده محذور حسن یتمم .

سیر و طبقات ، تاریخ اسلام و برده بومادی و ماخذون فقهك صورت اشتقاقی ایله قواعد اصلیه سنی کوسترین اصول فقه نام علماری تصنیف ایله مشرودر . بو اعتبار ایله مدنیت اسلامیہ ایکی نوع دارالفنونہ ، مدرسہ کلیہ عراض احتیاج ایدر : بریسی صرف علوم عقلیہ عمومیہ نك ترقیسنہ ، دیگرى علوم اسلامیہ نك ترقیسنہ ساعی بولنسون . اولکی مدنیت اسلامیہ نك عناصر جدیدہ سنی استحصال ، ایکسجی بو عناصر جدیدہ نك آهنگ اتصالی بولورق کنه مدنیتہ ادخال ایله مشغول اولسون . اصولک حسن مجتهدہ « عقل مدرک ، شرح حاکمدر ، دستوری بونی آمریکو . بالاده کورولدیکی اوزره بوکون فقه دنیلنجه علم العمودیک اولان قسم قصد اولنیور . علوم اسلامیہ نك جمله سنی بونک اکتشافه متوجه بولنیور . ایشته مدنیت اسلامیہ نك روح وقوامی بولمدر . بوفقه معروف بر جمعیت اسلامیہ نك مدرکات عقلیه سنی نه قدر احاطه ایدر و آنی نه درجه حسن تسویه اقران ایتدیررسه سعادت مدنیہ او نسبتده انکشاف ایلر . دماغ حیانه حلول ایلمن قوانین مدنیہ طبیعتیه متروک قالیر . علم عقائدک ایلمک تلقین ایتدیکی دستور « عالم متغیردر ، تغیری ایله برابر آهنگنی طوتان بر نظام قدرت واردر ، دستورلیدر . انسانلق وانسانلق لوازمی ده بو عالم متغیر جمله سندن اولدینی ایچون مدرکات و افعال بشریه نك یوما فیوہا تغیر و تزییدنه ایمان اولنسی و آهنگ بشری بی طوته جق اولان نظام قدرتك دخی بو حادثات متزایدہ بر حکم شرعی تعیین ایدرک احاطه ایتسی لزومی وارسته اشتباهدر . شو قدرکه بو حکم ، جزئیته متجدد اولدینی قدرده آهنگ کلیسنده ثابتدر . آهنگ اتصالی محافظه ایدم جک و من اوله الی آخره سلسله حیات مجموعنه مساوی اوله جق دساتیر عمومیہ ده ثابت اولمق لازم کلیر . بوساتیر ثابتہ عمومیہ اوروپاچه حقوق تاریخیه ، حقوق طبیعیه ، قوانین اجتماعیه بشریه دستورلری آلتندہ یاد اولنیور . بزایسه بوساتیری کتاب وسننده شرف وارد اولان نصوص شرعیہ ده برلسان ناطقله مزوجاً بولورز . نصوص شرعیہ نظام عالم کبی « وان تجد لسنة الله تبدیلاً ، حکمنده داخل و بونلرک زمان و مکان واشخاص اعتباریله حاصل اوله جق مدرکات جزئیة عقلیه تماس نقطه سندن تفریع اولنه جق احکام مجتهد فیها « فاستلوا اهل الذکر ، « قل کل يعمل علی شاکلته ، « لکل جعلنا منکم شرعاً و منهاجاً ، فحوارینه عاقدارلوب « الفقهاء اماناء الرسل ، مدیحسنه مظهر اولان علماتک کفایتته مودوعدر . بو امنیت حسن استعمال ایدن علما حوادث و حوائج متغیره و متزایدہ بشریه نك دساتیر عمومیہ دائره سنده احکام متجدده سنی استخراج ایتک لازم کلدیکی کبی « فاحکم بین الناس بالحق ، امرنجه اجرای حکومت ایدم جک قوتلرک وظیفه سنی ده بونلری افکار علمادن بالتقیح صحیح حیانه آتمقدر . مجله نك برنجی ماده سنده (فقه مسائل شرعیہ عملیه بی یلمکدر)

اهمیتی آرتیوردی . آهنگ علمی اولیان بر جمعیتک آهنگ مدنیتی بوقدر . آهنگ علومک قوامی ایسه غنغنی ، آهنگ اتصالی ایله قائمدر . ابتدائی ده بر ، اعدادیده بر باشقه ، عالیده ده باشقه آهنگ ایچنده تحصیل کورن بر طلبه نك بضاعه سنی ابتدائی لکدن قورتله احتمالی نصل بوقسه علومک وشئون مدنیہ نك ماضی و حال واستقبال آره سنده آهنگ اتصالی محافظه ایدیله مدیکی مدتیجه ینه عینی نتیجه بی ویرر . بوکونکی اوروپا مدنیتک یونان و رومان مدنیتنه اوله بر آهنگ اتصالی واردرکه بونی عادتاً بر خط مستقیم اوزرنده مشاهده ایتک ممکندر . آرده حد فاصل و محور انکشاف اولان مدنیت اسلامیہ کوز یومولامشدر ولکن ایشارینه یازایان مزایانک کسوه سنی آیلوب باشنه شایقه کچیرلرکجه خط مذکور اوزرنده جانشین اولسنه امکان بر اقلما مشدر . اخیراً بو آهنگ اتصالیک محافظه ایدیله مه مسندن طولانی بر نشئت ابتدائی دن دیگر بر نشئت ابتدائییه آتیلمله اکتفا ایتش کبی کورینن علوم اسلامیہ ایلمک دور انکشافنده کرک عقل و نقله عائد مبادی و منابعک و کرک نفس موضوعنده داخل اقسامنک ترتیب و تصنیفنه لزوم حس ایتدیرمش اول امرده فقه مطلق اعتقاد ، عمل ، اخلاق قسملرینه اقسام ایتمشدر . چونکه روح بشرک خواص ممتازه سنی ادراکات و ادراکاته مستند افعال ایله بویکیسی آره سنده ناظم مناسبات اولان اراده و اختیار کبی تمایلات وجدانیه ده خلاصه ایدیله بیلیر . بوسبیله ادراکات بشریه نك اک عمومیلری ایچنده ایمان و اعتقاد سزا دساتیر عمومیہ دن باحث اولان علمه « فقه اکبر » و نام آخرله « علم عقائد و کلام ، و افعال و عملیاته متعلق اولان علمه ده یالکز « فقه » و اعتقادات ایله افعال آره سنده کی مناسبات وجدانیه بی تصفیہ و تربیه ایدم جک اولان اخلاقیه ده « تصوف » اسملری ویراشدر . بوندن اکلاشیلورکه فقه اخیراً یالکز عملیاته عام قالمشدر . زیرا اسلامیتده هدف بشریت (لیلوکم ایکم احسن عملاً) حکم جلیلی موجبجه حسن عمل اولدیغه تلجیحاً فقه مطلقک اسمنی اک منمر نوعنه تخصیص ایدویورمشلردر . شبه بوقدرکه نفس معرفت ، اعتقاد و اخلاق ام الفضائلدر . فقط بونلرک علت غائیة کالی فعالیتده کی حسن تأثیر لرندن عبارتدر . فعالیتی اولیان انسانلر نه اولورلرله اولسونلر غایة خلقتدن متباعددرلر . اسلامیتک حکمت اساسیه سنی ایسه اشبو فعالیتی یالکز محاسنه حصر ایدم جک صورتده تربیه در . بو علوم نانه نك ایکی نوع مبادی و منابعی واردر . بریسی یالکز فطرت عمومیہ دن مستفاد اولان علوم عقلیه بشریه ، دیگرى ده نقول و نصوص اسلامیہ در . علوم عقلیه علوم بشریجه استکمال اولنه جنی ایچون علماء اسلام مبادی و ماخذ اسلامیہ نك تدوین و تصنیفیه تخصص و امتیاز ایتشلر و بوسورتله علوم نك مذکورده دن ماعدا علم اللساندن عربیات ، وجوه قرانت ، علم تفسیر ، حدیث ،

دیه تعریف اولمشدر . مسائل شرعیة عمایه نك معناسی ایسه
 بو اعمالك حسن و قبح نقطه نظرندن احكامی دیمکدر . بو احكام
 نفسك له وعلیهنه مائد اوله رق اولایکی وجوبه تقسیم اولنور .
 لهده کیلر حق ، علیهمه کیلر وظیفه دیمکدر . بوندن حسن حکمنی
 حائز اولانلر اوامری ، قبح حکمنی حائز اولانلر ایسه نواهی پی
 تشکیل ایدرلرکه معمول به اولانلری قانونلریز اولور . بو احكام
 اباحه ، وجوب ، حرمت اساسلییه خلاصه اوله بیلیر . اباحه
 اصلدر . وجوب و حرمت دلیل ایله ثابت اولوب اصل موازنه
 اجتماعیه پی حصوله کتیرن حکمدر . وجوب ، فعله ؛ حرمت ،
 ترکه مائد اولدینی جهته حرمتی دخی وجوب ترک ایله تفسیر
 ایدرک وجوبه ارجاع مکندر . بنه علیه تکالیف بشریه نك
 خلاصه سی وجوبدن یعنی وجوب له ووجوب علیهم عبارت اولور .
 بو وجوب ینه ایکی نوعدر . برینه نفس وجوب ، دیکرینه وجوب ادا
 دنیلیر . اولان نفس وجوب ، ثانیاً وجوب ادا ثابت اولور . بوندن
 صکرده اعمال بشریه نك بوتکالیفه صورت انطابق واردر .
 صادر اولان بر فعلك صحتی وعدم صحتی ایله تکلیفی اسقاط ایدوب
 اتمیه چکی جهته باقیلیر وبتون بوتدقیقاتك مرجعی له وعلیهنه حسن
 وقبحه منجر اولور .

بواحكامك علت ثبوتی موجودیت انسانیه در . بونکچون
 شریعت اسلامیه ده حقوق فردیه وحدت جنسیه اوزرینه مؤسس
 حقوق متساویه در . حقوق عمومیه ایسه بالکمز جسم اجتماعی اوزرینه
 دکل ، روح و جسم اجتماعی اوزرینه مؤسسدر . جسم اجتماعینك تشکیل
 ایتدیکی تعاون اقتصادی ایسه تعاون اشتراك ، تعاون مبادله ، تعاون
 احسان اوله رق اوچ قسمدر . تعاون اشتراك متجانس سرمایه لرك ویا
 متجانس سبی و عمللرك ویا هرایکینك تراکمی نقطه لردرکه وظائف
 حکومت اصل بونلره ماسدر . تدون مبادله ؛ مختلف سرمایه لرك
 ویا مختلف سعی و عمللرك بر برینه قلبنه مائددرکه آرهلرنده حاجت
 اعتباریه معادله وعدم تشوش نظر دفته آلتیر . تعاون احسان ؛
 زائدن ناقصه علاوه ایله خلل اجتماعینك سدینه راجعدر . مثلاً
 احكام اوقافده ارسادات [۱] ، تعاون اشتراک ، وقف اولان تعاون
 احسانه مثالدر . مدنیت اسلامیه تعاون اقتصادی اعتباریه
 بوکونکی اوروپا مدنیتیه قومونستلر آرهلرنده کی فصل مشترکی
 کوسترر .

منافع واضع اقتصادیه دن باشقه افرادی جمیته ربط ایدن
 بر حامل ومصالح و منافع عمومی پی عمومک بقای ابدیسه شامل بر فکر
 نجیب علوی ایله فداکارانه تعقیب ایتدیرن بر روح واردرکه اوده ینه
 علم عقائد موجبنه فکر آخرت وخوف ورجای الهیدر . د راس
 الحکمة مخافة الله ایشه بودر . عصر حاضر فنون فلسفیه علماسنك
 انسانلرده ضروری ویا کسبی ویا خود ایکینسی مجرعی اولوق اوزره
 [۱] ارسادات : اوقاتک بیت المالدن پایلان قسمی ، که ارضی
 قانونیه اوقافی غیر صحیحه نامی ویریلشدر .

ثبوتیه قائل اولوب طوره قلمری بو فکر ، دیه بیلیرم که بعض
 سیاسیونك انسالخ آرزو اتمسه رغماً جمعیات حاضره بشریه ده
 الك بیوک واسطه التیامدر . طبقات سیاسییه دیمسه بیله طبقات
 اجتماعیه نك اکثریتی بونکله قائمدر . اوروپاده کلیسایه کیتیمانلر
 اندر کوریلیر . بوکونکی سیاسیون بر هیئت اجتماعیه نك بوندن
 بسبتون تجریدیه حاصل اوله حق نتایجی هنوز تجربه اتمه مشلدر .
 دساتیر اسلامیه به نظراً روی ارضیه نوع بشردن بو فکرک
 ارتقاعنه قدر قیامت قوییه جقدر . د لا تقوم الساعة حتی
 لایقال الله الله .

بو فکرک احماسنه خادم بر جمعیت ده واردر . فرانسه
 غراند اورپائی بونلرک پیشواسیدر . ۱۸۷۶ سبتمبر تاریخندن بری
 محرراندن اسماء اللهک رفعتی التزام ایدمگشدر [۱] . بو مقصده
 سالک اولانلرک الك کوچوک همتی کتابلرینی اسم الله زینتسندن
 محروم طومقندر . بویله فکر آخرت و فکر مخافة اللهی
 رفعه چالیشانلر بیله وجدان مسائلی ، فکر استقبال
 و فکر تاریخی بونک مقامنه اقامه اتمک مجبورینه دوشمشلدر .
 چونکه جمعیاتک رابطه سی اولان روحلرک بر واهمه اولدینه
 ذاهب اولدقلرندن فکر آخرتی تقلیداً تاریخ قورقوسی کبی
 بر طاقم واهمه وجدانیه تولیدینه چالیشمشلدر . حالبوکه تاریخ
 قورقوسی ماده ایله روحک ، روحانیت ایله جسمانیتک آری آری
 بر وجود اولدقلرینه قائل اولان (دوالیته) یعنی انینیت
 طرفدارلرینک قبل ایتدیکی حشر روحانیدن بشقه برشی دکل
 کیدر . بوکون «تاریخ قورقوسی طاشیمیان انسانلر منافع عامیه
 نه حب وطن ، نه حب ملیته چالیشه مبورلر ، هبسنی منفعت شخصییه
 توفیق ایدیلورلر . بو کیلرک ایسه جمعیتده وجودی مهلك ومستهلک
 اولقدن باشقه : شی اوله میور ، دینلمکده در .

فکر آخرت بالجمله ادیان سماویه ده موجود ایسه ده بو فکری
 حادثات بشریه نك کنه ولدنیاتنه بر حسن شمول ایله توفیق اتمک
 اولوق واذواق عاجله جسمانییه ایله بر آهنگ معتدله تابع طومق
 دین اسلامه مخصوصدر . ادیان سلب آره ده اذواق طبیعیه بشرک
 کیفیتندن دکل ، کیتندن طرح و فداکاری مجبوریتی واردر .
 بو ادیان کمال اعتصام ایله صلاحیتدار اولوق ایستیلر اذواق طبیعیه لرینک
 بعض انواعندن صورت دائمه ویا موقته ده محروم قالیورلر . حالبوکه
 اسلامیتده اذواق بشریه نك هر نوعی ایچون بر شکل مشروع
 موجوددر . منافع عمومیه بالکمز کیفیتده کی تعدیل ایله ، منافع
 فردیه ده کیتندن استفاده ایله قائمدر . تام بر مسلمان حقوق متساویه
 شخصییه حکمنجه شهوات طبیعیه سنك هر نوعی مشروعاً استیفا
 ایده بیله چک فعالیت ویا لکمز کیفیت و صورت استیفا ابراز تقوی
 و فداکارییه ، بونی ده فکر آخرت ایله تلافیه سوق اولنور .

[۱] تاریخ الماسونیه العام جورجی زیدان .

حقوقدن دها واسعدر . چونکہ علم حقوقک موضوعی بالکنز مقاصد دنیویہ ملاحظہ اولنان افعال مکلفیندن عبارتدر . بوايسه مجلہدہ کی قسم ثانیہ معادلدر .

حالبوکہ علم حقوقک اولاً عمومی صورتدہ مجملآً ثانیاً متعدد شعبہلردہ تفصیلاً تدوین و تدریس اولنسنہ نظرآ بزم حلالہ فقہ عمومی حالندہ بتون تفصیلاتی اوکرتک ایستہ منزالبتہ غیرببدر . خوش بزم طلبہ منزه سطحی برفقہ عمومی کوسترہ جک بر شکل تدریس دہ بولہ مدق و مباحث فقہیہ منزی آثار عمیقہ حالنہ کتیردک یا . . . حادثات جدیدہ منک عناصرنی فقہ منک اعمالخانہ مدنیسنہ عرض ایتمک قدرتمز یوق ، مدنیت منک آہنک اتصالی غیب اولمش ، ترقی ایچون برخطوۂ علمیہ آتہ جق خط بولہ میورز . بمضاری اجتهاد بیچون مسدوددر دیہ باغیر بیور ، دیگر بمضاری دہ بولکلہ بی اغزہ آلمدن چکینیور . فقط نہ اولکیلرک اشتہاسی بر مجتہد تورہ دیور ونہ ایکنجیلرک احترازی محاذیری توکتیور . اجتهاد علم قویک برفیض منتشریدر . محیطنہ صیغہ میہ جق قدر فیاض اولان بر قوۂ علمیہ نیک الکیسیط صحۃ انسانی ازواخانہ سنندہ تسوید ایدہ جکی صحائف کتیدر . بواکسیر جوال ہیچ بر محافظہ آہنندنہ حبس اولنہ منز . بونکچون علماء اسلام اجتهادک انقطاعنی سویلر ، انسدادنی دکل . فقہ مطلق وفقہ عمومی دہ آت اوینادہ بیلہ جک علمانک یتیشہ بیامسی ہیئت اجتماعیہ منزدہ نہ قدر عظیم عزم بلندلرہ محتاج اولدینی وارستہ اشعاردر . ہم نہ حاجت ، مجتہدین عظام کتاب وسنتک نور ارشادیلہ ظلمات جهلک فصل ازالہ ایدیلہ بیلہ جکنی ، غوامض مدنیہ نیک قطعات مجهولہ سنی بزہ کشف ایدیورمش ، اخلافہ بالکنز مناطق خصوصیہ دہ حرانت فکریہ ایلہ استفاضہ و ثمرات روزمرہ دن استفادہ جہتی قالشددر . میراث اسلافہ قونہ جق و روحلرندن استعانہ ایدہ بیلہ جک علما ایسترکہ ہربری بر شعبہ نیک اعمارینہ مشغول و ورثہ انبیا صفتیلہ بوقدر جق باری فیضبار اولسون ! . . .

باقیکز حوادث و حوائج اجتماعیہ منز ایچندہ او قدر مدرکات جدیدہ منز حصولہ کلش کہ بونلرک آہنک اتصالی حالا کوزہ دیلہ . مہ مشدر . مہم حادثات فتوالر ایچندہ بز . . . بوکون بالکنز دولت عثمانیہ نیک حوائج جدیدہ سی جلدلر طولدیران دستورلر قدر قوانین و نظامات حصولہ کتیرمشدر . بونلرک آہنک اتصالی تأمین اولنہ مدنیغیچون روح اجتماعی بہ تماس ایدہ مہ مش ، مملکت منزدہ حب قانون حب شریعت کبی تأسس ایدہ میوب قالمشدر . بوقوانینک نظریات فقہیہ موجبہ تجلیات عمیقہ ایلہ موقعلرینی تعین ایدہ جک کتب فقہیہ میدانہ کتیرمک الکی برنجی وظیفہ متحتہ منزددر . عالمہ سندن ، دوستدن امداد کورہ بین انسانلر ضرورتہ دوشدیکہ اولاً حیلہ لارہ صایغہ ، صوکرہ اغیارہ مراجعت ایتمک باشلار . ہلہ او اغیار برآزدہ صاحب سماحت کورینورسہ چار و ناچار

بودن دولای اسلامیتدہ فکر آخرت دہا مستمر مؤیدانہ محتاحدر . بنا برین تربیۂ اسلامیہ نیک آز جوق نفوذ ایستدیکہ امتلردہ بو خصوصک بیوک ماضیلی برتأثیر قویسی وارددر . بویہ مینیدرکہ فلسفۂ ادارہ و اجتماعیہ نقطۂ نظرندن دوشونلدیکی زمان تربیۂ اسلامیہ دن متأثر اولمش اقوامک بو اعتقادلرینی اخلاک و توهین ایتمک خطرناکدر . معاذاللہ برہ سلمانک ویا بر مسلمان اولادینک آخرت و مخافۃ اللہ فکری دوجار خلل اولورسہ او آدم منفعت و اغراض شخصیہ پرستش اعتباریلہ عالمہ الکی مضر بر عنصر اولور . آنک نظرندہ حب نوع ، حب وطن ، منفعت عامہ ، تاریخ قورقوسی دنیان شیر غایت کولنج شیرلردن ، فضیلت و مزیت ، انسان الدائمہ دن ، سفاہتہ طالبہ دن عبارت قالیر . تارک دنیا اولہرق غلودینہ صاپانلر فصل عطالت اجتماعیہ دوشوب نحو اولیورلرسہ عکسی دہ مہلک برتشتت اجتماعی حصولہ کتیرر . سالف الذکر فکر آخرت ضمان وظیفہ دیمک اولان فکر مسئولیتک استقبال نامتناہی بہ طوغری انکشاف و ادامہ سی اولوق اوزرہ اسلامیتدہ بوقدر مہم بر عامل اولسنہ مبنی فقہک افعال بشریہ حقدہ حسن و قبح اعتباریلہ تقدیر ایدہ جکی احکام دیگر بر تقسیم ایلہ بینہ ایکی بہ آریلیر . بریسنندہ مقاصد دنیویہ ، دیگرندہ مقاصد اخرویہ جاری اولدیغندن حکم دنیوی ، حکم اخروی دینیلیر . افعال بشریہ نیک ہر برندہ بو ایکی نوع متصور ایسہ دہ بمضارندہ اولاً وبالذات بری ، ثانیاً وبالعرض دیگرری ؛ بعضلرندہ دہ عکسی نظرہ آلییر . مثلاً نماز ، اوروج ، زکات حج ، برر وظیفہ اولہرق مطلوب افعال بشریہ در . فقط بو وظیفہ نیک معطوف اولدینی مقصد ثواب آخرتدر . عین زماندہ بونلرہ بر جوق منافع فردیہ و مصالح اجتماعیہ دخی تأمین اولنیورسہ دہ درجۂ ثانیہ دہ مطلوبدر . بونکچون بونلرک احکامندہ ہر شیدن اول نیتک نصوص شرعیہ بہ بلا تعلیل امتثالک تأثیری وارددر . معقولات ایکنجی قالیر . ژیمناستیک نماز ، برہیز اوروج ، ویرکی زکات ، سیاحت حج مقامنہ قائم اولسون دنیلہ منز . لکن بیع و شراکبی افعال بونک عکسنہ در ، بوندہ دہ ابنای جنسندن بریسیلہ مبادلہ احتیاج صدندہ اضرار دن توی ایلہ تحصیل رضاء اللہ نیت اولنہ جقسہ دہ بونیت مبادلہ مذکورہ نیک اضرار طرفیندن وارستہ بر صورتدہ حصولی ایچون بر کفالت ضمیمہ کبی درجۂ ثانیہ دہ طوتیلیر . مقصد اولی تراضی طرفینک ظاہر آ حصولی کوستہ جک شرائطک استحصالیلہ عقدک صحت و تمامندن عبارتدر .

مجلہ نیک بینہ برنجی مادہ سنندہ بو تقسیمی کوسترک ایچون د مسائل فقہیہ یا امر آخرتہ تعلق ایدرکہ احکام عباداتدر . ویا خود امر دنیایہ تعلق ایدرکہ مناکحات و معاملات و عقوبات قسملرینہ تقسیم اولنور ، دنیلمش و بوضورتہ فقہک اقسام نانویہ سنہ اشارت اولنمشدر . شو حالندہ علم فقہ غیر بالیلرک علم

ولی الامر کسبیر . بوکون حقوق غریبه حادثات اجتماعیه منزی تبرعاً دکل ، روحزی ، جانمزی مبادله ایله بینه اولسون ، حل ایدیوریکسندن دولای اقدمز اولغه باشلادی . بز بونلری احاطه ایدوب مقایسات علمیه کیریشمک ایچون لازم کلن بوسرمایه یی نصل استحصال ایله جکیز ؟

بناء علیه کتاب الطهاره دن باشلا یوب تا کتاب الوصایا و الفرائض قدر فقهک ایکی یوزه قریب اولان و هریری بر شعبه علم و فن تاقی اولنگه دکری اولان اقسام واجزاسنی علوم و فنون حاضره ایله ده اولچوب تقول شرعیه منزه ثناس ایتدیرمک و بوجهله نفوس اسلامیه نك ماهاوما علمیه سنی حسن صورتله تصنیف و نظام اجتماعیمزی تعیین ایلمک بروجیه دینه در . و بصورت تصنیفله فقه عمومیمز متعدد علوم فقهیه به اقسام ایدر . و بوانقسام اصول تدریس و تحصیلمه سهولت بخش ایدرک درجه اختصاصیمزی یوکسایر .

مدرسه سایانه و قضاة مدرسلرندن

المالی

محمد حمدی

جامعه اسلامیه

معنایی و حدودی

بکن نسخه دن مابعد -

ایرانک روسیه وانگلتره الندن نهلر چکدیکنی تدقیق ایدنلر بوایکی دولتک فرانسه ایله برلکده یریوزنده کی بیتون مسلمانلری ، ایزلرینی بایرسز ایتمک شرطیله ، محو و عینی زمانده مقام خلافتی و بتون مسلمانلرک یکانه ملاز و ملجای اولان شو مملکتی افنا سیاستی تعقیب ایتمکده اولدقلرینی تقدیر ایدر .

اوت ، اوتهدنبری دلایلله سرد ایتدیکنمز وجهله بوکون شو اوج دولتک قبضه حاکمیتده بوانان مسلمانلرک حال پریشانی کورن ، بونلرک عالم اسلام حقنده نه شنیع فکرلر بسلامه مکده اولدقلرینی دوشونن هر فرد مسلمانلرک الیوم بولندقلری حال تشتندن کندیلرینی قورتارم جق ، متحد برغایه و مقصد اطرافنده طوبلانملرینی تأمین ایله جک بررابطه یه شدتله محتاج اولدقلرینه بداهه حکم ایدر . آنجسق بورابطه نك تأمین ایله جکی اتحاد سایه سنده درک اونلر ، شخصلرینی اسیر ، جان و ماللرینی مباح عداوتیمکی ناقابل انحراف برهدف سیاست اتخاذ ایتمش اولان بودشمئلرله مجادله قوت و قدرتی نفسلرنده حس ایله بیلیرلر . بواج حکومت ملیونلرله مسلمانلری ، مقدارلرینی هیچ حسابه قائم سزین ، درلو درلو اشکنجه لر آتنده ازوب دوریور ؛ لایق کورمدکلری ذات و حقارت قالمیور . بونجه اذیت و حقارتلرک مدعش تأثیراتیه سانکه دماغلری اوزرینه کشف بر پرده وله وغفلت

چکیمش ده کندی حاللرینی دوشونمک و بومظالمدن قورتولمک چاره سنی آراشدیرمق ایچون موقفاً محاکمه و شعورلری کندیلرینه وداع ایتمش اولان بیچاره مسلمانلرک وضع نومیدانه لری بیست ونشور قابلیت اولیان اموانک حال سکون و عظالتندن هیچده فرقلی دکلدر . اونلرک بووضع متوکلانلری اوظالم و مستبدحا کلرک برقات دها تراید جرأتلرینه سبب اولیور . فقط کون کله جک که بوتحماسوز احوال و اطوار اومعظم مسلمان کتله لرنده ، عزت نفسلرینی محافظه ایچون ، مهیب و پروقار برهیجان اویاندیره جق ، شهامت فطریه لری ، حقارتله صانیغه چیقاریلان برکوله منزله سنه ایندیلمش اولق ذاتی هضم ایله بیلمک درجه سنندن چوق عالی اولدیغنی دشمنلری اوزمان آکلایه جقدر . ارمسلمانلرک سلطوت روزکارک بیله بالکلیه محو و ازاله آثارینه قدرتیساب اوله مادینی قدیم برحاست و شهامتک ، علوی برمجد و شرفک حقیقی وارنلریدرلر . اوت ، مسلمانلرک بوکون چکیمکده اولدقلری فلاکتلر ، گرفتار اولدقلری سیاسی و اقتصادی سفالتلر کندیلرینه احوال اجتماعیه لری اصلاح و تنظیم ، سائر اینای بشرک حائر اولدقلری حقوق مقدسه دن استفاده ایله بیلمک ایچون آره لرنده اساسی بر اتحاد و تساند حصوله کتیرمه نك ضروری بر کیفیت اولدیغنی فکرینی الهام ایتمکده کچیکمیه جکدر .

ایشته جامعه اسلامیه و بوندن مقصود اولان غایه بونلردن عبارتدر . بیانات واقعه دن آکلایشیلدیور که جامعه اسلامیه دعوت سکینه ارضدن بیوک بر قسمی اصلاحات طلبیله آره لرنده بر تضامن حصوله کتیرمک ، بنی نوعلرندن بر قسمک ترفیه حاللری ایچون تعاون و تناصره دعوتدن بشقه برغایه استهداف ایتما مکده در . بر آره لاق دالمش اولدقلری غفلت اویقوسی آره سننده اسباب حیاته توسل ایله مامش اولان او بیچاره لرک یانی باشلرنده دیکیلوب دوره رق اونلرک فتور و لاقیدلرینی درت کوزله تعقیب ایتمکده اولان ارباب حرص و شره صدمه احتراصلرینه مقاومت ایله بیله جک بر حالده اولدقلرینی آکلار آکلماز پنجه لرینی طاقدیلر .

بویله صاف و علوی بر مقصد استناد ایدن بر دعوتی ، انصافدن آیریلماق شرطیله ، بتون مالک صوک درجه حسن تلقی ایتیمی خیرلی نتیجه لر ویرمه سنه الندن کلدیکی قدر چالیشه رق آلت طرفنده بوتون بشریتک بو جریاندن منافع عالیله استحصال ایله جکنه قانع اولسی ایجاب ایدر . چونکه عالمده بر قسم خلقت ترقیسی دیکر لرینک ده اوندن استفاده لرینی استلزام ایدر . ترقیات انمدن قوشقولانان و ارسه خلقی اسارت سیاسیله لری آتنده طوعق او بیچاره لرک کرک مملکتلرینک محصولات طبیعیه سنندن کرک مساعی صنایعه لرندن استفاده یی کندیلرینه حصر ایتک ایستیان ظالملردر . [۱]

عبدالمک حمزه

[۱] بو مقاله نك اصلی ، براینده آلمان لسانیه انتشار ایتمکده اولان « عالم اسلام » مجومه سننده نشر اولونمشدر .